

Samenvatting energievisie

Aanleiding

Deze Energievisie Fryslân is opgesteld in het kader van het Integraal programmeren, een aanpak die landelijk in gang is gezet. Alle Provincies zijn gevraagd om regisseur te zijn van deze aanpak om het energiesysteem van de toekomst te ontwerpen én dit stapsgewijs te gaan realiseren. Gevraagd is om aan te sluiten bij het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE), dat begin dit jaar is uitgekomen. Het NPE geeft ruimte voor decentrale keuzes, die recht doen aan de eigen rol van provincies, gemeenten en waterschappen.

In 2023 zijn we met het Integraal programmeren in Fryslân gestart. Deze aanpak hebben we met de Friese Energietafel georganiseerd, waaraan alle Friese overheden, de netbeheerders en de Friese Energie Alliantie aan deelnemen.

Wat is de Energievisie

De Friese Energievisie beschrijft hoe we toewerken naar een schoon, toekomstbestendig en rechtvaardig energiesysteem in 2030-2050. In de visie is de gezamenlijke ambitie, de leidende principes en het beoogd toekomstbeeld opgenomen en is beschreven hoe we deze visie met elkaar tot uitvoering gaan brengen.

Status Energievisie

De visie is een agenderende visie, dat wil zeggen dat, na de verwerking van de wensen en bedenkingen en na vaststelling door GS, de deelnemende partijen van de FET de visie benutten voor beleidsproducten van hun eigen organisatie, maar ook in die van de FET (zoals de Regionale Energie Strategie) en in een uitvoeringsagenda van de FET.

Lerend op weg

De visie is geen blauwdruk. Het idee is dat we met deze visie lerend op weg gaan en steeds weer nieuwe inzichten en kennis meenemen voor de volgende Energievisies. Elke vier jaar evalueert de FET de visie en stelt deze zo nodig en gewenst bij. Elke twee jaar maken we een meerjarenprogramma (het PMIEK) dat leidend is voor de volgorde van investeringen in het energiesysteem.

Inhoud Energievisie

Ambitie, leidende principes en toekomstbeeld

In Hoofdstuk 2 vindt u de gezamenlijke ambitie en de leidende principes voor de inrichting van het nieuwe energiesysteem en de toelichting daarop. De ambitie en principes kunnen rekenen op draagvlak van alle deelnemers van de Friese Energietafel.

De gezamenlijke ambitie is dat we voor 2050 volledig overgestapt zijn op schone energie en niet meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. En dat we een goed werkend systeem hebben, zonder netcongestie. De vijf principes beschreven die leidend zijn voor de bouw van het energiesysteem van de toekomst in Fryslân zijn:

- Fryslân stimuleert energie voor en door de gemeenschap;

- Fryslân zet maximaal in op energiebesparing;
- Alle bronnen zijn nodig, naast kleinschalige is ook grootschalige productie nodig;
- Fryslân past het energie-infrastructuur goed in zowel in het landschap en in het energiesysteem;
- Fryslân versterkt de flexibiliteit van het energiesysteem.

Hoofdstuk 3 beschrijft het toekomstbeeld van het energiesysteem in 2050 en stipt de ruimtelijke gevolgen ervan aan. Ruimtelijke keuzes maakt de Energievisie niet.

Borging en uitvoering van de Energievisie

De uitgangspunten die in de Energievisie zijn opgenomen, werken door in de producten die daarop volgen. In hoofdstuk 4 van de Energievisie staat dit beschreven. Samenvattend: de borging en uitvoering van de Energievisie werkt de Friese Energietafel uit in de Uitvoeringsagenda 2024-2025, een actualisatie van de huidige uitvoeringsagenda. De uitwerking bevat voorstellen voor opstellen van nieuw beleid of het herzien van bestaand beleid, maar ook het uitvoeren van projecten of acties die door verschillende deelnemers van de FET opgepakt gaan worden.

De ruimtelijke consequenties worden, na integrale afweging, geborgd in ruimtelijke plannen als omgevingsvisies en omgevingsplannen. Provinciale Staten werken in 2025 aan de Provinciale Omgevingsvisie waar volgens besluit van GS in december 2024, de Energievisie als bouwsteen wordt meegenomen.

De consequenties voor de inrichting van het nieuwe energiesysteem werken door in de prioritering van grote infrastructuurprojecten. Deze prioritering gaat met de opstelling van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur en Klimaat (PMIEK 2.0) gemaakt worden, dat in 2025 wordt vastgesteld.

Bijlagen

De Energievisie heeft vier bijlagen:

1. Ontwikkelpaden: hier worden drie voorbeelden gegeven van een gebiedsgerichte uitwerking van de stappen naar een duurzaam energiesysteem. Het doel van deze voorbeelden is om gevoel te krijgen bij welke keuzes voorliggen, sommige keuzes zijn al gemaakt, andere knopen moeten nog worden doorgehakt. De ontwikkelpaden zijn bedoeld om een onderbouwd gesprek te faciliteren tussen overheden en maatschappelijke partners. Desgewenst worden deze ook voor andere regio's opgesteld.
2. Overzicht van pilot- en voorbeeldprojecten. Dit overzicht biedt inzicht in de projecten die al in Fryslân zijn opgezet. Het inzicht in de geleerde lessen die voortkomen uit deze projecten passen we in in het toekomstig energiesysteem. Het overzicht is nog niet volledig, hieraan wordt de komende tijd nog gewerkt.
3. Begrippen en afkortingen
4. Kennisdocument: dit document is feitenbasis voor de Energievisie. Het bevat inzicht in het huidig energiesysteem en geeft prognoses van vraag en aanbod van energie in de toekomst. Verder bevat het een overzicht van de knoppen waaraan we kunnen draaien om energiesysteem beter te laten functioneren. Tenslotte geeft het antwoord op vele (technische) vragen over het energiesysteem.